

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

31.03. 2016 р.

Львів

№ 13/05-18рк/к

Новояворівська міська рада
81053, м.Новояворівськ, вул. Шевченка,2

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

(на підставі статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції»)

У зв'язку із здійсненням державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на регіональному ринку ритуальних послуг, з метою виявлення та припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції, Львівським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (надалі – ЛОТВ АМК України) надано запит про надання інформації Новояворівській мфській раді (лист від 25.02.2016 № 13/05-145).

У відповідь на вищевказаний запит Новояворівська міська рада (лист від 02.03.2016 № 407/10) проінформувала наступне.

Виконком Новояворівської міської ради повідомляє, що на території міської ради відсутні ритуальні служби, створені Новояворівською міською радою, оскільки ритуальні служби, створені підприємцями міста, повністю задовольняють попит мешканців міста.

Засади здійснення діяльності з поховання померлих визначаються:

- Законом України «Про поховання та похоронну справу»;
- наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1111/9710;

які передбачають наступне (інформація наведена у таблиці № 1 і таблиці № 2):

Норми Закону України «Про поховання та похоронну справу»	Текст норми Закону України «Про поховання та похоронну справу»	Констатація
Преамбула	Цей Закон визначає загальні правові засади здійснення в Україні діяльності з поховання померлих, регулює відносини, що виникають після смерті (загибелі) особи, щодо проведення процедури поховання, а також встановлює гарантії належного ставлення до тіла (останків, праху) померлого та збереження місця поховання	Тобто, саме, Закон України «Про поховання та похоронну справу» визначає правові засади здійснення діяльності з поховання померлих, складовою частиною якого є, зокрема, наявність ритуальної служби, як спеціалізованого комунального підприємства
Стаття 5	Державні стандарти, інші нормативні документи в галузі поховання складаються з: -необхідного мінімального переліку вимог щодо порядку організації поховання померлих і ритуального обслуговування населення; -єдиної методики визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності.	Тобто, дана норма передбачає перелік вимог щодо порядку організації поховання померлих, та дотримання вимог передбачено єдиною методикою при визначенні вартості ритуальних послуг
Стаття 8	Організація діяльності в галузі поховання померлих здійснюється... органами місцевого самоврядування та їх виконавчими органами. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, в межах своєї компетенції:	Тобто, дана норма Закону України «Про поховання та похоронну справу» передбачає, у рамках організації діяльності у сфері поховання померлих, створення органом місцевого самоврядування ритуальної служби, як спеціалізованого комунального підприємства

	<p>2) затверджує необхідний мінімальний перелік вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення;</p> <p>3) затверджує типові положення про ритуальну службу;</p> <p>4) встановлює вимоги щодо утримання та охорони місць поховань;</p> <p>Органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції:</p> <p>3) створюють ритуальні служби..</p>	
Стаття 9	<p>Ритуальні служби – спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, передбачених пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону</p>	<p>Тобто, згідно з даною нормою Закону України «Про поховання та похоронну справу» ритуальна служба, внаслідок здійснення господарської діяльності з надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності, відповідно до норми абзацу 12 статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», розглядається як суб'єкт господарювання, основним завданням якого є забезпечення рівня мінімальної пропозиції на ринку ритуальних послуг</p>
Стаття 12	<p>Особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається згідно із статтею 8 цього Закону до міського, сільського, селищного голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із міським, сільським, селищним головою або ритуальною службою про надання цих послуг.</p>	<p>Тобто, відповідно до даної норми особа, яка зобов'язалась поховати померлого має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів діяльності, які уклали договори із міським (сільським, селищним) головою, або ритуальною службою. Отже, не створення ритуальної служби перешкоджає доступу на ринок ритуальних послуг суб'єктів господарювання – виконавців послуг, обмежує конкуренцію на зазначеному ринку, внаслідок чого споживачі не мають можливості вибирати між ними</p>

--	--	--

Таблиця №2

<p>Норми наказу Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за №1110/9709</p>	<p>Текст норм наказу Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709</p>	<p>Констатації</p>
<p>Пункт 4 Типового положення про ритуальну службу в Україні, що затверджене наказом державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709</p>	<p>Основними завданнями ритуальної служби є здійснення організації поховання померлих і надання передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності, не передбачених цим переліком, а також реалізація предметів ритуальної приналежності</p>	<p>Тобто, згідно з даною нормою Типового положення про ритуальну службу в Україні, ритуальна служба внаслідок здійснення господарської діяльності з надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності, відповідно до норми абзацу 12 статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», розглядається як суб'єкт господарювання, основним завданням якого є забезпечення рівня мінімальної пропозиції на ринку ритуальних послуг</p>
<p>Пункт 5 Типового положення про ритуальну службу в Україні, що затверджене наказом державного</p>	<p>Ритуальна служба відповідно до покладених на неї завдань зобов'язана:..... організувати поховання померлих згідно з договорами – замовленнями; створювати рівні умови для поховання померлого незалежно від раси, кольору шкіри,</p>	<p>Тобто, відповідно до даної норми Типового положення про ритуальну службу в Україні, ритуальна служба, здійснюючи господарську діяльність на ринку ритуальних послуг, повинна створювати як рівні умови для поховання померлих, незалежно від будь-яких ознак, так і забезпечувати у межах відповідного порядку,</p>

<p>комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709</p>	<p>політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження. Майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак; розширювати номенклатуру ритуальних послуг для громадян з різними фінансовими можливостями; на підставі договору – замовлення забезпечувати безперешкодний доступ на територію кладовища (крематорію) суб'єкта господарської діяльності (далі – виконавця послуг), з яким укладено договір про надання ритуальних послуг; .....</p>	<p>безперешкодний доступ на ринок ритуальних послуг суб'єктів господарювання – виконавців послуг</p>
<p>Пункт 8 Типового положення про ритуальну службу в Україні, що затверджене наказом державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709</p>	<p>Ритуальна служба забезпечує укладання договорів із суб'єктами господарювання в такому порядку:..... Суб'єкт господарювання..., що виявив бажання працювати на ринку ритуальних послуг, має подавати до територіальної ритуальної служби відповідну заяву щодо укладання договору про надання ритуальних послуг на ім'я її керівника та долучити до заяви (засвідчені у встановленому порядку копії)... документи... Протягом 14 робочих днів з дня отримання заяви територіальна ритуальна служба укладає з суб'єктами господарювання договір про надання послуг при наявності всього переліку документів, передбачених цим пунктом. Безпідставна відмова в укладанні договору не допускається, вона повинна бути аргументована</p>	<p>Тобто, згідно з даною нормою Типового положення про ритуальну службу в Україні, ритуальна служба забезпечує, у межах відповідного порядку, безперешкодний доступ на ринок ритуальних послуг суб'єктів господарювання – виконавців послуг, що повинно сприяти розвитку конкуренції, внаслідок чого споживачі матимуть можливість вибирати між кількома продавцями, надавачами послуг</p>
<p>Пункти 1, 2, 3, 4, 6, 9 Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг, що затверджений</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання. 2. Оформлення свідоцтва про поховання. 3. Копання могили (викопування могили) 	<p>Тобто, дані норми Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, визначають рівень мінімальної пропозиції (з врахуванням особливостей місця поховання) на ринку ритуальних послуг, що повинен забезпечуватись ритуальною службою</p>

<p>наказом державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709</p>	<p>ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).</p> <p>4. Монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації під поховання в існуючу могилу. .....</p> <p>6. Поховання та під поховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю. .....</p> <p>9. Запаювання оцинкованої труни. ....</p>	
--	---	--

Як вбачається з вищенаведеного до компетенції органів місцевого самоврядування відноситься створення ритуальної служби. Ритуальні служби – спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг. Суб'єкт господарювання, який має намір працювати на ринку ритуальних послуг повинен подати необхідні документи до ритуальної служби, яка і укладає договір з ритуальною службою, щодо можливості надання ритуальних послуг.

Також органам місцевого самоврядування необхідно затвердити положення про ритуальну службу та тарифи на надання ритуальних послуг відповідно до «Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг».

Враховуючи те, що не створена ритуальна служба то, вищенаведене може призвести до:

- недопущення конкуренції на ринку ритуальних послуг (для прикладу: вищевказана поведінка органу місцевого самоврядування може заважати появі нової конкуренції та нових конкурентів (ритуальної служби, як спеціалізованого комунального підприємства і суб'єктів господарювання – виконавців послуг, які, лише, у межах відповідного порядку, матимуть безперешкодний доступ на ринок ритуальних послуг), що може негативно вплинути на потенційну конкуренцію, внаслідок чого вона не може стати реальною);
- обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг (для прикладу: вищевказана поведінка органу місцевого самоврядування (не створення (не визначення) ритуальної служби, як спеціалізованого комунального підприємства) може зменшити конкурентний тиск на можливих учасників ринку).

Отже, не визначення Новояворівською міською радою ритуальної служби свідчить про ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної

конкуренції» у вигляді антиконкурентної дії (шляхом бездіяльності) органу місцевого самоврядування, що може призвести до обмеження конкуренції.

У зв'язку із вищенаведеним, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статтею 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції", з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції Адміністративна Колегія Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає Новояворівській міській раді обов'язкові для розгляду,

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Припинити дії, які полягають у обмеженні конкуренції на ринку ритуальних послуг та містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених пунктом 3 статті 50, та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентної дії органу місцевого самоврядування, що може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції (не визначення ритуальної служби), а саме створити (визначити) ритуальну службу.
2. Повідомити про виконання Рекомендацій Адміністративної колегії Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України протягом шести місяців з дня їх отримання.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції" рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду суб'єктом господарювання, якому вони надані.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції", за умови виконання положень рекомендацій у разі якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова колегії:

Басараба А.Д.